

JÁNOVI TRACHTOVI

Bratislava 30. mája 1945

Hľadal som Vás už po dvakrát v redakcii, no po 7. h. večer nebol tam nikto. Chcel som Vám povedať najmä toto:

Noviny začínajú byť veľmi vysedené, je v nich viacej úvah ako správ z praktického života a pre praktický život. Neviem, na čo je dobrý úvodník Oslobodené slovo v tej forme, v akej je napísaný. Menej učenosti a viacej jasných perspektív!

Venujte sa viacej praktickým problémom. Zajac, ktorý je u Vás, mohol by si vziať na starosť fabriky. Problematika rekonštrukcie, čo chýba závodom, čo majú, o ich plánoch a potrebe ich práce. Fabriky vedú dnes nové správy. Tie bude treba pochváliť i kritizovať. V 10—20 riadkových správach a zo dňa na deň. Nech chodí Zajac za Takáčom do priemyslu atď. To isté platí aj o pozemkovej reforme. Ešte nevyšiel nijaký článok o tom, ako sa pozemková reforma vykonáva a predsa je to najdôležitejšia vec našej národnej revolúcie. A zase nie úvahy a nie len suché správy, ale čo sa parceluje, kto bol majiteľom, kto dostáva z toho pozemku zem, ako si počína na tejto zemi a opäť pochvalne i kriticky. Sústavne treba bičovať, kde práca viazne a sústavne pochvaľovať, kde to len trošku ide dopredu. Dnes 10 metrov rekonštruovaných železníc je významnejším podkladom pre nový život ako hocijaké elegické úvahy.

Všímajte si dopravu. Naposledy sme hovorili o tom, že uverejnite mapu opravených železníc. Ešte som ju v novinách nevidel.

Na Povereníctvo vnútra, oddelenie pre národné výbory, chodia vidiecke deputácie. Nijaký novinár ich nechmatne a nepozhovára sa s nimi o ťažkostiach i o pokrokoch.

Včera som počul, že došlo 10 Oravcav pešo z de-

dín obsadených Poliakmi a že obyvateľstvo týchto dedín je na pochode po všetkých hradských na juh. Týchto ľudí chytajte, s takými to sa zhováraajte, na tieto problémy sa orientujte, nielen na úvahy a príspevky vysokopostavených „načalnikov“!

Zahraničný prehľad je dobrý, lež z času na čas treba zohnať obdobné domáce senzácie a zahraničný prehľad dať na druhú stranu. Nech sú naše noviny prehľadné, ale i akčné. Opakujem, nevydávajte ich v redakcii. Tam nech sedí len jeden alebo dvaja, ktorí zliepajú správy dohromady, počúvajú rádio alebo dávajú direktívy. Ostatní nech lietajú a schytávajú ľudí i správy.

O nariadeniach SNR treba písať viacej, o štátno-zamestnaneckom nariadení (o preverovaní) nevyšiel prehľadný článok u nás. To je škoda, vec je to zaujímavá. Takisto bude treba urobiť bengál s plánovanou ústavou. Vyžiadaajte si z Národnej rady záznam o reči dr. Husáka o tejto veci a na jej podklade dajte urobiť pekný článok. Ide o program hospodárskej výstavby Slovenska. V Pravde vidím prehľad o ozvene ohlasu Slovenskej národnej rady k českému národu. Ak máte tieto noviny naporúdzi, urobte z tejto veci tiež aféru, veď to nie je maličkosť, keď Praha takto komentuje vývoj na Slovensku. Prirodzene, nepadnite na brucho. Treba zdôrazniť to, čo je pre nás hlavné.

Slovenská správa musí byť na Slovensku a v slovenských rukách. Slovensko musí mať svoj národný orgán zákonodarný (plénum SNR) a svoju národnú vládu (Zbor povereníkov).

To by bolo všetko, čo som Vám chcel povedať.

L. Novomeský

Ján Trachta (nar. 1914), novinár a prekladateľ. V čase SNP vedúci ZAS (Zpravodajská agentúra Slovenska) v B. Bystrici, po oslobodení v Košiciach a v Bratislave výkonný šéfredaktor Národnej obrody, orgánu SNR (vychádzala od 4. II. 1945 trikrát do týždňa, od 20. V. 1945 do 30. V. 1948 v Bratislave ako denník), ktorý založil L. Novomeský a v tiráži bol uvedený ako zodp. redaktor. Po zániku NO pôsobil Trachta ako spravodajca ČTK

v Budapešti, robotník Pozemných stavieb, šéfredaktor Večerníka, vedúci redaktor Čs. televízie. Prekladá z angličtiny, nemčiny a maďarčiny.

Ohlas SNR k českému národu prečítal Novomeský (určite sa v značnej miere zúčastnil na jeho formulovaní) na prvom plenárnom zasadnutí SNR v Bratislave 15. mája 1945. V Ohlase sa zdôrazňuje, že tak ako v prvých chvíľach SNP i teraz slovenský národ vyhlasuje, že chce žiť i naďalej v spoločnom štátnom zväzku s bratským národom českým, že v novej ČSR „zorganizovanej na nových základoch podľa zásady rovnoprávnosti... a v zmysle programu vlády Národného frontu Čechov a Slovákov, chcú Slováci i v budúcnosti a natrvalo upravovať svoje osudy, a to prostredníctvom svojich slovenských národných orgánov zákonodarných i vládnych, ktoré dnes reprezentuje SNR a Zbor povereníkov SNR“.

Ozveny českej tlače na Ohlas boli napospol kladné. Pod „aférou“ v tomto i v nasledujúcom liste myslí Novomeský poriadne využitie daného materiálu. Národná obroda uverejnila už 31. mája príspevok Český národ spontánne za novú ČSR s podtitulom Ozvena nadšeného a radostného súhlasu českej tlače s prevolaním SNR k českému národu.

Inštrukcie pre NO napísal Novomeský tesne pred odchodom do Prahy, kde sa 31. V. — 2. VI. 1945 na stretnutí ústrednej vlády a predstaviteľov SNR dosiahla tzv. prvá pražská dohoda.